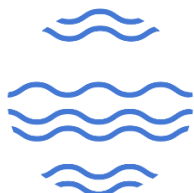




Fornybar
Norge



OFFSHORE NORGE



Norges
Fiskarlag



Til regjeringen v/ Energidepartementet, Klima- og miljødepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Kunnskapsdepartementet

Kopi: NVE, Miljødirektoratet, Sokkeldirektoratet, Fiskeridirektoratet, Kystverket, Kartverket, NGU, Norges Forskningsråd, Statnett, Norges Rederiforbund, LO, Styrke, Fellesforbundet og EL & IT-forbundet

Oslo, 4. juli 2025

Plan for innhenting av nødvendig kunnskap for natur og miljø ved åpning av areal til havvind

Regjeringen har store ambisjoner om utbygging av vindkraft i norske havområder, hvor det skal tildeles områder for installering av 30 GW havvind innen 2040. For at utbyggingen skal kunne skje på en trygg og tillitsvekkende måte, haster det med innhenting av kunnskap, og med å utvikle løsninger for å redusere konsekvensene for natur og miljø, og viktige kommersielle bestander. For naturmangfold er det viktig å utvikle løsninger for alle nivåer i tiltakshierarkiet (unngå, minimere, restaurere og kompensere for negativ påvirkning). Styrket kunnskap om konsekvenser og løsninger er viktig for å sikre god sameksistens med fiskerinæringen og andre havbaserte næringer og bidra til å sikre legitimitet for hele havvindsatsingen.

Energidepartementet har opprettet et eget samarbeidsforum for havvind, som er ledet av statsråden. Innenfor dette samarbeidsforumet er det igjen etablert en arbeidsgruppe for

sameksistens, med representanter fra miljøorganisasjoner, havvindutbyggere, fiskerinæring og havforskning. Med utspring i denne arbeidsgruppa har medlemmene: DNV, Fiskebåt, Fornybar Norge, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Offshore Norge, og WWF Verdens Naturfond utarbeidet dette brevet. Akvaplan-niva og NIVA har bidratt med informasjon og stiller seg bak.

Det siste året har NVE og de andre fagetatene arbeidet med de strategiske konsekvensutredningene (SKU) knyttet til de 20 utredningsområdene for havvind (til sammen 54 000 km²). Disse beskriver kunnskaps- og kartleggingsbehov, samt gir en oversikt over en del langsiktige forsknings- og undersøkelsesprogram. På bakgrunn av SKUene vil Regjeringen legge frem en plan for jevnlig utlysninger på norsk sokkel. Denne planen bør også inneholde en strategi for å tette kunnskapshull avdekket i SKUene og for å kunne velge de best egnede områdene for åpning i første fase, i tillegg til en plan for langsiktig forskning og overvåking. Planene bør ta hensyn til en prioritering av kunnskapsinnhenting med tilhørende budsjetter. Det bør også utarbeides en forskningsstrategi for å finne frem til gode avbøtende tiltak for havvind.

Vi støtter NVE sin oppfordring om å finansiere og iverksette en langsiktig satsing for innhenting av kunnskap om effekter av havvind på natur og miljø, samt på kommersielle bestander. Det er viktig å utvikle langsiktige planer og sikre finansiering, eksempelvis knyttet til forskning på effekter på bunnhabitat som blant annet er igangsatt innen Mareano-programmet. Videre er det nødvendig med forskning, overvåking og modellering av mulige effekter på det pelagiske marine økosystemet, samt sjøfugl gjennom Seapop/Seatrack.

På bakgrunn av kunnskapen som er lagt på bordet med SKUene vil deltakerne bak dette brevet særlig peke på at det bør utarbeides en helhetlig og langsiktig plan for kunnskapsinnhenting, både ved å videreføre startede aktiviteter og ved å satse på nye utlysninger i Norges forskningsråd. En bør særlig fokusere på:

- Videre finansiering av naturkartlegging og overvåking i de åpnete områdene Sørvest F og Vestavind F i tråd med tidligere anbefalinger om kartlegging og før-/etter- studier av de aktuelle områdene. Dette omfatter blant annet fortsatte undersøkelser i de oppstartede nasjonale programmene for oseanografi, bunnsamfunn, fisk/pelagiske system, sjøpattedyr og sjøfugl.
- Oppstart med kartlegging og overvåking i områdene som peker seg ut for videre åpning ifølge SKUene: Dette gjelder feltene Sørvest B, C, D og Vestavind C, i tillegg til de tidligere utredede områdene Sørvest F og Vestavind F. Her haster det med å komme i gang med områdene som vurderes åpnet i 2027 - for å kunne velge de best egnede delområdene for åpning.
- Tidlig gjennomføring av myndighetsstyrte forundersøkelser/kartlegging av natur i åpnete områder, som kan sikre et godt grunnlag for prekvalifisering og tildeling – og senere også konsekvensutredning, konsesjon og utbygging. Fra Danmark vet vi at dette er en modell som sparer både tid og natur, og minker risikoen for utbyggerne. Havvindutviklerne påpeker også at de har behov for tidlig tilgang til slike data for å kunne planlegge og designe havvindanlegg som ivaretar natur og kommersielle bestander i tilstrekkelig grad. Slike forundersøkelser bør fastslås som en rutine i det nye forvaltningsregimet for havvind.

- Prosjekter som ser på samlet belastning i særlig pressede områder, slik som i Nordsjøen. I forbindelse med valg av områder for åpning i 2027 blir det viktig at avgjørelsen også bygger på en vurdering av den samlede belastningen i havområdet for marin natur og kommersielle bestander, og ikke bare det enkelte området isolert. Dette blir særlig aktuelt for Sørvest-feltene.

I del 2 av SKU:ene lister NVE behovene for videre kunnskapsinnhenting for naturmangfold (Se [Strategisk konsekvensutredning av vindkraft til havs - del 2: Kunnskapsinnhenting for naturmangfold](#)). Undertegnende organisasjoner støtter dette. Her vil vi særlig belyse følgende tema som også bør tas med inn i en helhetlig og langsiktig plan for kunnskapsinnhenting:

- Dedikert kartleggings- og overvåkingsprogram for trekkfugl, som anbefalt av NVE. Dette er særlig viktig for alle øst- og sørlige områder. Et slikt program kan gjerne sees i sammenheng med økt behov for kunnskap om trekkende flaggermus.
- Bevilgning til forskning på marine pattedyr (særlig relevant i Sørvest-feltene).
- Påvirkning på oseanografiske forhold og lavere nivåer i næringskjeden (plankton), hvor kunnskapsgrunnlaget er svakt. En bedre forståelse av dette kan gi tidlig varselsignal for eventuell påvirkning av fisk, sjøfugl etc.
- Dedikert kartlegging- og overvåkingsprogram av fremmede arter i havvindanlegg og mer kunnskap om kunstig rev-effekt og no-catch zone. I sørlige Nordsjøen ser vi allerede at energianlegg fungerer som habitat for fremmede arter, og det finnes flere eksempler globalt. Kartlegging og overvåking er kritisk for å forstå risikoen i norske farvann. Mer kunnskap om kunstig rev-effekt og no-catch zone har også betydning for stedsegne arter, inkl. kommersielle fiskebestander.
- Naturløsninger/avbøtende tiltak må skreddersys for økosystemet et havvindanlegg står i og teknologien som skal implementeres, og vi har behov for å utvikle og teste løsninger som passer i norske farvann.
- Etablere kunnskap om samlede effekter av storskala vindkraftutbygging i Nordsjøen på økosystemet (konnektivitet, havstrømmer, produksjon, sedimentering, oksygen i bunnvannet, rekruttering, kommersielle bestander etc.).
- Mange havvindutviklere har mål knyttet til deres bidrag til naturpositivitet. Det er behov for å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget om hva dette er, hvordan dette kan måles og hvilke løsninger som kan anvendes i tråd med tiltakshierarkiet for naturmangfold.
- Økosystemregnskap, i tråd med UN SEEA Ocean, er viktig for å få oversikt over utviklingen i naturen, og kan inngå i dokumentering av bidrag til naturpositivitet. Men det er betydelig kunnskapshull knyttet til dette i havområdene.
- Styrking av finansiering av løsninger/tiltak for sambruk, f.eks. med ulike typer akvakultur.

- Kartlegging av og påvirkning på biologisk marin karbonlagring. Det er viktig å forstå hvordan plassering påvirker og klimaeffektene av havvind.

NVE peker i sin vurdering av kunnskapshull på at det er behov for interaktive kartverktøy også for å kunne vurdere samlet belastning. Dette blir en viktig del av planen for kunnskapsinnhenting, da data som hentes inn må kunne samles effektivt for å kunne tas med i vurderinger av sensitivitet for aktuelle arealer. Det bør også vurderes om et slikt interaktivt kartverktøy kan og bør implementeres i havforvaltningsplanene for 2027.

Hele virkemiddelapparatet bør tas i bruk for å tette kunnskapshull for både næringsliv og forvaltning i takt med ønsket utbygging. Det bør f.eks. ses på muligheten til å styrke kunnskapsgrunnlaget om natur og havvind gjennom Forskningsrådets portefølje, Innovasjon Norge og Enova, samt konkurranseutsetting av oppdrag. Selv om Forskningsrådets tildelingsbrev for 2025 slår fast at forskning på miljøkonsekvenser av havvindutbygging skal prioriteres, og tematikken allerede ligger inne i aktuelle porteføljeplaner, er det fortsatt ingen større forskningssatsing på dette. Det er avgjørende at rammene for forskningsutlysningene skreddersys for natur, miljø, og havvind, og sees på en bredde av utlysninger for å kunne dra nytte av ulike nasjonale og internasjonale forskningsmiljø. Dette kan for eksempel også omfatte aktiviteter innen den etablerte SFI-ordningen, (Sentre for forskningsdrevet innovasjon), FME-ordningen, (Forskningssentre for miljøvennlig energi), ny senterordning for areal- og naturbruk og evt. større eller mindre utlysninger innen spesifikke fagområder, forutsatt at utlysningens rammer tilpasses natur og nye markedssituasjoner for en ny kapitalintensiv industri.

Med dette brevet ønsker vi å gi innspill til hva som bør dekkes inn i en helhetlig og langsiktig plan for kunnskapsinnhenting for natur og miljø relatert til havvind. Brevet understreker også viktigheten av at en slik plan settes i sammenheng med en plan for finansiering over en bredde av ulike ordninger.

Mange av organisasjonene som står samlet bak dette innspillet deltar i regjeringens samarbeidsforum for havvind, og håper derfor at denne tematikken også kan drøftes videre der. Vi ønsker regjeringen lykke til med budsjettarbeidet og vil samtidig stille oss til rådighet for å gi ytterligere innspill ved utarbeidelse av planen for kunnskapsinnhenting.

Med vennlig hilsen

Medlemsorganisasjonene i arbeidsgruppen for sameksistens: DNV, Fiskebåt, Fornybar Norge, Havforskningsinstituttet, Norges Fiskarlag, Offshore Norge og WWF Verdens Naturfond, samt NIVA og Akvaplan-niva.